

การนำเสนอโครงการการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานที่บ้านระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ในจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

นางสาวอนงค์ จักกะพาก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-583-812-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17082341

A PROPOSED INSTRUCTIONAL PROGRAM OF THE FOLK TALE SUBJECT
AT THE LOWER SECONDARY EDUCATION LEVEL IN THE
EAST COAST PROVINCES

Miss Anong Chakkaphak

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Secondary Education
Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-583-812-8

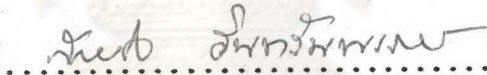
หัวข้อวิทยานิพนธ์   การนำเสนอโครงการการเรียนการสอนวิชาิทานพื้นบ้านระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก
โดย   นางสาวอนงค์ จักกะพาก
ภาควิชา   มัธยมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา อุทัยรัตน์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม   ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุจวิต เพียรชอบ

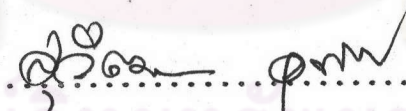

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น ส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

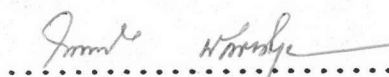

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรามัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สายใจ อินทร์มพรรย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา อุทัยรัตน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุจวิต เพียรชอบ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์)

อนงค์ จักกะพาก : การนำเสนอโครงการการเรียนการสอนนิทานพื้นบ้าน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (A PROPOSED
INSTRUCTIONAL PROGRAM OF THE FOLK TALE SUBJECT AT THE LOWER
SECONDARY EDUCATION LEVEL IN THE EAST COAST PROVINCES) อ.ที่ปรึกษา :
รศ.ดร.สุวัฒนา อุทัยรัตน์, อ.ที่ปรึกษาร่วม : ศ.กิตติคุณ ดร.สุจริต เพียรชอบ,
223 หน้า. ISBN 974-583-812-8

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านของจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก
ในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ด้านค่านิยม ด้านความเชื่อ และด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และเพื่อนำ
เสนอโครงการการเรียนการสอนนิทานพื้นบ้าน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดชายฝั่งทะเล
ภาคตะวันออก เก็บรวบรวมข้อมูลโดย สุ่มแบบสำรวจซึ่งเป็นบัญชีรายชื่อนิทานพื้นบ้านของจังหวัด
ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ถึงหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยของโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง
จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด ซึ่งสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 80 โรงเรียน
เพื่อตรวจสอบว่านิทานพื้นบ้านเรื่องใดเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนวิชา ท 031 นิทาน
พื้นบ้าน ได้นิทานพื้นบ้านเรื่องที่เหมาะสม จำนวน 35 เรื่อง แล้วนำมาวิเคราะห์ตามแบบวิเคราะห์
เนื้อหาของนิทานพื้นบ้านที่สร้างขึ้น โดยคำนวณหาค่าร้อยละ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

นิทานพื้นบ้านของจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ทั้ง 7 ประเภท จำนวน 35 เรื่องที่
นำมาวิเคราะห์ ปรากฏเนื้อหาด้านค่านิยมมากที่สุด ที่ปรากฏรองลงมาคือ ด้านความเชื่อ และด้านวิถี
ชีวิตความเป็นอยู่ ส่วนที่ปรากฏน้อยที่สุด คือ ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำเสนอโครงการการเรียนการสอนนิทาน
พื้นบ้าน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ซึ่งเสนอเป็นแผนการสอน
จำนวน 8 แผน แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประเมิน ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นด้วย
กับโครงการและแผนการสอนเหล่านี้ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นผู้วิจัยนำโครงการ และแผนการ
สอนมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาควิชา ..... มัธยมศึกษา
สาขาวิชา ..... การสอนภาษาไทย
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C440818 : MAJOR TEACHING THAI

KEY WORD: INSTRUCTIONAL PROGRAM / FOLK TALE / THE EAST COAST PROVINCES

ANONG CHAKKAPHAK : A PROPOSED INSTRUCTIONAL PROGRAM OF THE FOLK TALE SUBJECT AT THE LOWER SECONDARY EDUCATION LEVEL IN THE EAST COAST PROVINCES. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. SUWATTANA UTAIRAT, Ph.D., THESIS CO-ADVISOR : PROF. SUCHARIT PIENCHOB, Ph.D., 223 pp. ISBN 974-583-812-8

The purposes of this research were to analyze the content of the folk tales of local people in the east coast provinces in the aspects of their local tradition, value, beliefs and lifestyles and to propose the instructional program of the folk tale subject at the lower secondary education level in the east coast provinces. The researcher obtained data by sending questionnaires consisting of the list of folk tales from the east coast provinces to the head of Thai Department in eighty schools under the jurisdiction of the Department of General Education in Chonburi, Rayong, Chanthaburi and Trad provinces, to check which ones were suitable for teaching in the course of TH 031 Folk Tales. The obtained data were analyzed by the researcher by means of percentage. The results of this study were as follows :

In these 35 selected tales of seven categories from the east coast provinces the content of value appeared the most, secondly were beliefs and local people's lifestyle, the traditional appeared the least.

Based on the content analysis, the researcher proposed a instructional program of the folk tale subjects at the lower secondary education level in the east coast provinces, consisted of eight lesson plans. They were approved by five jury of experts. The program and lesson plans were then modified.

ภาควิชา.....มัธยมศึกษา
สาขาวิชา.....การสอนภาษาไทย
ปีการศึกษา.....2536

ลายมือชื่อนิสิต.....Anong Chakkaphak
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....Suwattana Utairat
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....Sucharit Pienchob

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.สุจริต เพียรชอบ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา อุทัยรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ซึ่งให้คำปรึกษา แนะนำข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการทำวิจัยครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ สายใจ อินทร์มรรยั ประธาน การสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์ กรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์ ยิ่งขึ้น และอาจารย์พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช ที่ให้คำแนะนำในการทำวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง ในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์ ทานตวนิช อาจารย์ ปรานี บุญชุ่ม อาจารย์ปรานี ปราบริปู อาจารย์สุนันทา สาदारมณ และอาจารย์ สุชาติ ลาวัลย์กุล ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คำแนะนำตรวจแก้ไขแบบวิเคราะห์ และ ประเมินโครงการให้สำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ประจำศูนย์วัฒนธรรม และวิทยาการท้องถิ่น ที่กรุณาให้ ข้อมูลเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านของ จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด เพื่อใช้ในการทำวิจัยมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความร่วมมือ และคอยให้กำลังใจด้วยดี

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา และพี่ทั้ง 2 ที่คอยให้กำลังใจ ช่วยเหลือ ให้โอกาส และทุกสิ่งทุกอย่างที่ดี แก่ผู้วิจัยเสมอมา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อนงค์ จักกะพาก

		หน้า
	บทคัดย่อภาษาไทย	ง
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
	กิตติกรรมประกาศ	ฉ
	สารบัญตาราง	ณ
บทที่		
1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
	ขอบเขตของการวิจัย	6
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	ตอนที่ 1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้าน	8
	ความหมายของนิทาน	8
	ลักษณะของนิทานพื้นบ้าน	10
	ประเภทของนิทานพื้นบ้าน	13
	คุณค่าของนิทานพื้นบ้าน	18
	ตอนที่ 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
	งานวิจัยในประเทศ	41
	งานวิจัยต่างประเทศ	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย	48
	การศึกษาค้นคว้าข้อมูล	48
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
	การวิเคราะห์ข้อมูล	54
	นำเสนอโครงการ	55
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
5	สรุปผลการวิจัย / อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	146
	สรุปผลการวิจัย	148
	อภิปรายผลการวิจัย	150
	ข้อเสนอแนะ	152
	รายการอ้างอิง	153
	ภาคผนวก	161
	ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ	162
	ภาคผนวก ข รายชื่อโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในจังหวัดชายฝั่งทะเล	
	ภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	164
	ภาคผนวก ค แบบสำรวจรายชื่อนิทานพื้นบ้านของจังหวัดชายฝั่งทะเล	
	ภาคตะวันออกเฉียงใต้	169
	ภาคผนวก ง แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการการเรียนรู้	
	การสอนนิทานพื้นบ้าน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	
	ในจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเฉียงใต้	174
	ภาคผนวก จ นิทานพื้นบ้านของจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเฉียงใต้	176
	ประวัติผู้เขียน	223

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนนิทานพื้นบ้านของจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิเคราะห์โดยแยกตามประเภทของนิทานพื้นบ้าน	54
2	แสดงความถี่ และจำนวนร้อยละของเนื้อหาด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้าน ของจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเฉียง เหนือทั้ง 7 ประเภท	90
3	แสดงความถี่ และจำนวนร้อยละของเนื้อหาด้านค่านิยมที่ปรากฏในนิทาน พื้นบ้านของจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 7 ประเภท	91
4	แสดงความถี่ และจำนวนร้อยละของเนื้อหาด้านความเชื่อที่ปรากฏใน นิทานพื้นบ้านของจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 7 ประเภท	92
5	แสดงความถี่ และจำนวนร้อยละของเนื้อหาด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเฉียง เหนือทั้ง 7 ประเภท	93
6	สรุปรวมความถี่ และจำนวนร้อยละของเนื้อหาในนิทานพื้นบ้านของจังหวัด ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่วิเคราะห์จาก 4 ด้าน	94
7	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เกี่ยวกับโครงการการเรียน การสอนนิทานพื้นบ้าน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดชายฝั่งทะเล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	95

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
8	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เกี่ยวกับตัวอย่าง แผนการสอนวิชานิทานพื้นบ้านระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัด ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก	97

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย